

Peter Schaap: een leven vol fantasie en passies

De conventie van 2025 leek er eentje te worden zoals ik al sinds 1991 had meegemaakt: leuke panels en drinken in de bar met oude vrienden. Door persoonlijke omstandigheden was ik, behalve op de Eurocon 2024, al een behoorlijk aantal jaar niet meer naar een conventie geweest.

Emoties zie je (helaas) niet echt meer. Presentaties en panels zijn bijna alleen nog maar gemoedelijk. Er zijn zelden nog uitgesproken meningen en gedurfde reacties. De bekende emotionele discussie vroeger, die tussen schrijvers en recensenten, die hoor ik niet meer. Ik ben nieuwsgierig welke van deze partijen is veranderd.

Voor de HSF-con in Maastricht stond iets op het programma dat sowieso een emotioneel element had: een memorial voor Peter Schaap.

Ik heb Peter heel erg hoog zitten. Hij was gewoon een fijne man. Heerlijk om je avond mee door te brengen, alleen al vanwege het feit dat je zelf heel weinig hoeft te zeggen en hij de avond vulde. Vanaf een van mijn eerste conventies in de negentiger jaren van de vorige eeuw (de eerste was Hillcon II in 1991), heb ik met hem gedronken en gekeuveld over van alles en nog wat. Gek genoeg nooit over zijn muziek, hoewel ik wel naar zijn filken heb geluisterd.

Door mijn vrienden word ik gezien als een man die veel te vertellen heeft, lees: veel aan het woord is. Maar Peter was mij de baas en ik luisterde naar hem met volledige overgave. Hij kon zo enthousiast over zijn hobby's vertellen dat ik niet de neiging had om er tussen te komen.

De conventie in 2003 in Assen bleek later wel heel speciaal te zijn geweest voor Peter, hoewel Marcel v.d. Rijst en ik dat op dat moment niet beseften. Hij was net ziek geweest en was onzeker over de weg die hij wilde gaan volgen. Marcel en ik hebben tot een uur of vijf 's morgens over van alles en nog wat met hem gesproken, vast ook over zijn toekomst hoewel ik dat, in alle eerlijkheid, niet meer weet. Hij was veel serieuzer dan ik hem normaal kende.

Zijn volgende boek, Stormbreker, was donkerder dan normaal. Hij heeft de eerste concepten van de eerste hoofdstukken met mij gedeeld en ik heb er commentaar op mogen geven. Uiteindelijk heeft hij het behoorlijk herschreven en ik heb altijd maar aangenomen dat dat ondanks mijn commentaar was. Hij heeft het boek aan Marcel, zijn zoon en mij opgedragen en ik koester het als iets heel bijzonders. In een interview in het blad van Kramat in 2008 noemde hij het dramatisch en intensief, vooral omdat het over leven en sterven ging en hij die omstandigheden had meegemaakt. Hij noemde het daarom ook zijn belangrijkste boek. Dat maakte het voor mij nog specialer. Ik kreeg een exemplaar van hem nadat het was uitgegeven en wat hij er in schreef voor mij raakt me elke keer weer als ik het lees.

We spraken elkaar nog meer op conventies en ik neem maar aan dat hij er evenzeer plezier in had als ik. Overigens besef ik ten zeerste dat hij er enorm veel plezier aan beleefde om ieder van ons te ontmoeten, maar dan toch.

Ergens rond 2013 hoorde ik dat zijn broer Theo met wie hij altijd een kamer deelde soms niet meer meeinging naar conventies en ik trok de stoute schoenen aan en mailde Peter met de vraag of hij een kamer met me wilde delen. Dat wilde hij absoluut en dat begon weer een nieuw hoofdstuk in onze relatie. Ik had het iedereen kunnen aanraden, een nacht met Peter. Als de bar dicht ging en we naar onze hotelkamer gingen, kwamen er verhalen naar boven die fantastisch waren. Vooral niet over zijn schrijven, maar over zijn jaren als zanger en over zijn hobby's. Wat had die man heerlijk veel dingen meegemaakt.

En dus had ik me goed voorbereid op de memorial. Ik had alle anekdotes in mijn hoofd en hoopte dat anderen dat ook hadden gedaan. Peter was immers bijna altijd aanwezig op conventies (als fan, vriend, schrijver en zanger) en door iedereen geliefd.

Toen ik de zaal binnenkwam bleek er nog een extra verrassing te zijn. Heidi Vloet introduceerde Claire, de vrouw van Peter. Zij had de lange reis vanuit Drenthe ondernomen om een uurtje aanwezig te zijn in Maastricht. Ik vond dat erg indrukwekkend.

Het uur was te snel voorbij. Er zou zoveel meer uit onze herinneringen over hem te vertellen moeten zijn. De gesprekken aan de bar, de folk-songs, de voorstellingen, de presentaties, het lachen, de hobby's. Claire verweende ons met een (door Heidi verzorgde) slideshow over hem en zijn passies. Het was, gek genoeg, pas de eerste keer dat ik hoorde van zijn Egyptische minstad Amosa. We hadden het er nooit over gehad.

Ik heb de kans gepakt om wat anekdotes te vertellen. Eentje ging over de keer dat Peter een jaar of twintig geleden had opgetreden voor het wooncomplex waar zijn moeder woonde. Na afloop kwam een jonge verzorgende naar hem toe die tegen hem zei: "Wat een mooi nummer dat 'Adem mijn adem', misschien moet u er eens mee naar een platenfirma gaan om te kijken of ze het willen uitbrengen". Hij had er zelf erg veel plezier van.

Claire vertelde ook over de aandacht die in de media is gegeven aan zijn overlijden en het feit dat het Martinitoren carillon na zijn overlijden zijn muziek heeft gespeeld. De meeste indruk maakte het verhaal dat zijn dochter over hem had geschreven en door Claire werd voorgelezen. Ze heeft duidelijk het schrijftalent van haar vader geërfd. Er sprak ook zoveel liefde en verbinding uit. Er zal vast een traantje zijn geplengd in de zaal.

In alle eerlijkheid, ik ben niet op bezoek bij hem gegaan toen ik, niet al te lang voor zijn overlijden, hoorde dat hij zo ziek was. Ik wilde hem gewoon niet lastigvallen. Ik besef nu, zeker nadat ik hier met Claire over heb gesproken, dat dat een fout was die ik zal blijven meedragen.

De memorial voor Peter was voor mij indrukwekkend. Ik had graag meer anekdotes van anderen gehoord, maar de aanwezigheid van zovelen was ook een teken hoe men over hem dacht.

Na afloop ben ik met Claire gaan praten en ondertussen hebben we meer contact gehad. Recentelijk ben ik bij haar langs geweest om over van alles en nog wat en ook over Peter te praten. Ik heb zijn indrukwekkende minstad Amosa en verzamelingen gezien en heb zo nog meer waardering gekregen voor het multitalent Peter. We zijn koffie gaan drinken op de locatie waar zijn afscheid is gevierd en ze introduceerde me als een vriend van hem. Ik hoop dat hij dat in de één of andere vorm ook zo gezien heeft.

Martijn Haalman, febr. 2026

uit HSF293 jaargang 57 2026/1